

Memurlaştırılan işçiler

Bakanlar Kurulu gündeminde bulunan Personel Yasasındaki değişiklik tasarısı yaklaşık 300 bin işçinin memur statüsüne geçirilmesini öngörüyor. Nokta, konu ile ilgili olarak Orta-Doğu Teknik Üniversitesi İdari İlimler Fakültesi öğretim görevlilerinden Yıldırım Koç'un görüşlerine başvurdu.

Nokta: Kamu kesiminde çalışan işçilerin, memur statüsüne alınmaları konusunda ne düşünüyorsunuz?

Y.Koç: Yaşamını aldıkları ücretle sürdürenlerin çalıştıkları işyerlerine göre tüzel olarak "işçi" ya da "memur" biçiminde ayrılmalarını ve bunların farklı toplumsal haklara sahip olmalarını doğru bulmuyorum. Toplumda tüm kesimlerin kendi çıkarlarını savunabilecekleri örgütlenmeler oluşturabilmeleri ve çıkarlarını demokratik ilkeler temelinde koruyabilmeleri gerektiğine inanıyorum. Kamu kesiminde "işçi" tüzel statüsünde çalışanların, "memur" tüzel statüsüne geçirilmeleri, bu anlayış içinde, iki açıdan katılmadığım bir uygulama. İlk olarak ücretlilerin bu şekilde ayrılmaması gerektiği inancındayım. Diğer taraftan, böyle bir ayırım yapılmışsa, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün belirlediği normlara göre her iki kesimin de benzer haklara sahip olması gerektiği düşüncesindeyim.

Nokta: İşçilerin memur statüsüne geçirilmeleri sizce ne gibi sonuçlar doğurur?

Y.Koç: İşçi tüzel statüsünde çalışan ücretlilerin memur statüsüne geçirilmeleri, ellerindeki bazı hakların alınması sonucunu doğuracak. Ancak sorun sadece bu hakların kaybolması değil. Toplumda tüm kesimlerin örgütlenme ve çıkarlarını koruma hakkı olarak ele alınmalı. Ücretliler dışında küçük üreticiler ve işverenler çeşitli biçimlerde örgütleniyorlar. Örgütlenmelerinde ve örgütlerinin çalışmalarında bir kısıtlama yok. Kırsal kesimdeki küçük üreticiler Türkiye Ziraat Odaları ve birliği ile çeşitli kooperatiflerde; kentlerdeki küçük üreticiler ise esnaf ve sanatkar derneklerinde örgütleniyorlar. İşverenler ise Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odalarına üye olmak

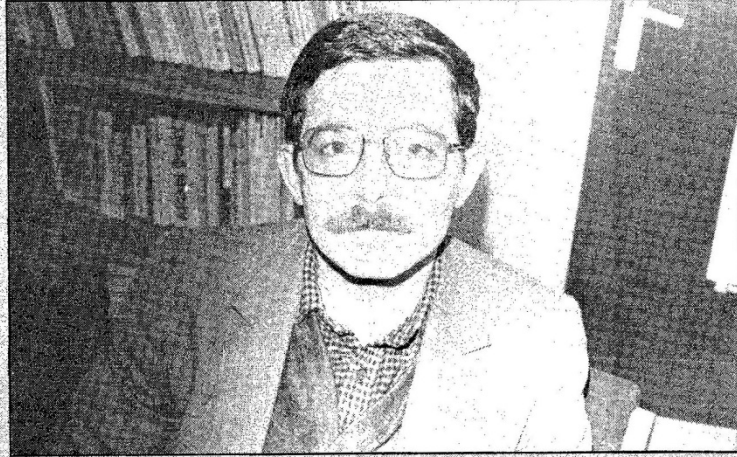
zorunda. Sendikaları da var. Ücretlilerin "işçi" tüzel statüsü altında çalışanlarına sendikalaşma hakkı tanınmış. Ancak, "memur tüzel statüsü altında çalışan ücretlilere de bu hakkın verilmemesi tek örgütsüz kesimin bunlar olmasına yol açıyor.

Memur statüsünde çalışanların kısıtlı haklara sahip olduğu bir tüzel

16. madde ile kamu personeli örgütlerinin tüzel statüsünün 6 ay içinde düzenleneceği belirtiliyordu. Bu anayasal zorunluluk ne yetkililerce yerine getirildi, ne de memur örgütleri bu doğrultuda önemli bir girişimde bulundular.

Nokta: Ülkemizdeki bu ayırım ve uygulama karşısında, diğer ülkelerdeki uygulamadan söz eder misiniz?

Y.Koç: Avrupa'da birçok ülkede

Yıldırım Koç: Avrupa'da memur olarak çalışanların sendikalaşma hakkı var

yapıda memurlaştırma, çeşitli hakları ortadan kaldıracak.

Nokta: 1961 Anayasası, tüm çalışanlara sendikalaşma hakkını tanıyordu. Bu gelişmeden söz eder misiniz?

Y.Koç: 1961 Anayasası ilk biçimiyle, 46. maddesinde tüm çalışanlara sendikalaşma hakkını tanıyordu. Bu hüküm uyarınca 1965 yılında 624 Sayılı Devlet Personeli Sendikaları Yasası çıkarılmış ve memur sendikaları örgütlenmişti. 1970 yılına gelindiğinde 350-400 bin dolayında memurun sendikalarda örgütlü bulunduğunu görüyoruz. Ancak, bu yasa ile memurlar toplu sözleşme bağtılamak, grev yapmak gibi haklar verilmemişti. Memur sendikalarının büyük bir kısmı da bu haklar doğrultusunda bir mücadele vermedi. 1971 yılında Anayasa'nın 46. maddesindeki "çalışanlar" ibaresi "işçiler" olarak değiştirildiğinde, 119. maddeye de bu doğrultuda ek bir hüküm kondu. Memur derneklerine dönüşen memur sendikaları, bu değişiklik karşısında sessiz kaldılar. Ayrıca Anayasa'ya eklenen geçici

"memur" (kamu görevlisi) statüsünde çalışanların sendikalaşma ve iş uyuşmazlığı çıkartma hakkı var. İş uyuşmazlıkları, genellikle, devletin özerk bir organının temsilcilerinin de katılımıyla, zorunlu tahkim (hakeme başvurma) aracılığıyla çözümleniyor. Bir kaç ülkede ise, daha özgür bir sistem uygulanıyor. Kamu personelinin de grev hakkı var.

Nokta: Memur statüsünde çalışanların kısıtlı haklara sahip olmalarını demokrasinin ilkeleri açısından nasıl değerlendirirsiniz?

Y.Koç: Toplumda tüm kesimlere eşit hakların tanınmasının ve bu hakların uygulanabilmesi ve kullanılabilmesinin, demokrasinin temeli olduğuna inanıyorum. Memurlar diğer kesimlerin sahip oldukları haklara sahip değil. Bir zamanlar bunların bir kısmına sahiptiler. 1971 yılında bunları yitirdiler. İşçi statüsünde çalıştırılan ücretlilerin memur statüsüne geçirilmesi sorunun tartışılmasında öncelikle ele alınması gereken konu, bu farklı uygulamanın kaldırılmasıdır.